

اصلاحات ارضی عامل گسترش بازار داخلی؟!

۲۴ بهمن ۱۳۹۹ ساعت ۱۶:۱۲

در مورد میزان تأثیر اصلاحات ارضی در گسترش بازار و بویژه در افزایش تقاضای بخش روستائی برای محصولات، بقیه کشور، تردیدهای زیادی وجود دارد. دهقانان ممکن است بیشتر تولید کنند، اما بیشتر هم مصرف می کنند و گاه پولشان را در کالاهائی سوای محصولات بخش صنعت خرج می کنند. ثانیاً توزیع نابرابر زمین لزوماً به نابرابری در درآمد منجر می شود.

[کافه تاریخ - اخبار تاریخ](#)

انتظار بر این بود که [اصلاحات ارضی](#) بتواند بازارهای داخلی را گسترش دهد؛ اما در عمل این هدف محقق نشد و به دلایلی همچون عدم پیش بینی مصرف دهقانان و نیز عدم پیوند میان بخش کشاورزی و بخش غیر کشاورزی مشکلاتی به وجود آمد.

«اگرچه شکی نیست که در ایران یک بازار داخلی به وجود آمد، به این معنی که مناسبات کالائی در روستاها رسوخ کرده و مازاد کشاورزی به بازار فرستاده می شود، معهداً در مورد میزان تأثیر اصلاحات ارضی در گسترش بازار و بویژه در افزایش تقاضای بخش روستائی برای محصولات بقیه کشور، تردیدهای زیادی وجود دارد یکی از ثمرات ضمنی دگرگونی در بخش کشاورزی باید افزایش تقاضای اولاً تولیداتی باشد که بتواند به عنوان داده های بخش کشاورزی به کنار رود (ماشین آلات، مواد شیمیائی) و ثانیاً کالاهای مصرفی ای که دهقانان اینک با افزایش درآمد خود خواهان خرید آنند. اما در راه تحقق این امر موانع زیادی است و این در مورد ایران بوضوح مشهود است. اولاً دهقانان ممکن است بیشتر تولید کنند، اما بیشتر هم مصرف می کنند و گاه پولشان را در کالاهائی سوای محصولات بخش صنعت خرج می کنند. ثانیاً توزیع نابرابر زمین لزوماً به نابرابری در درآمد منجر می شود و ۵۰ درصد با رقمی نظیر آن از جمعیت روستائی که زمین دریافت نکرده اند، افزایش قابل ملاحظه ای در درآمد خود ندیده اند. چنانکه پیش از افزایش قیمت نفت درآمد سرانه ۸۰ درصد جمعیت روستائی سالی ۲۰۰ دلار بود، در حالی که درآمد متوسط فقط به ۹۶ دلار می رسید. در همان زمان ۶۰ درصد جمعیت روستائی مصرف سرانه ای کمتر از ۱۵۰ دلار داشت. با توجه به شکاف فزاینده میان درآمدهای شهری و روستائی تردید نیست که چند برابر شدن قیمت نفت تأثیر چندانی روی اکثریت جمعیت روستائی داشته باشد.

شرط دیگری برای گسترش بازار داخلی این است که میان بخش های کشاورزی و غیر کشاورزی پیوندی برقرار شود، به نظر می رسد در این زمینه پیشرفتی حاصل نشده است. سازمان بین المللی کار گزارش می دهد که تعاونی ها نه توانستند محصول تولیدی اعضای خود را به بازار برسانند و نه مایحتاج اعضای خود را تأمین کنند، بلکه عمدتاً بصورت مؤسسات اعتبار دهنده باقی ماندند. تحلیل دیگری مبتنی بر یک بررسی در سال ۱۹۶۵ نشان می دهد که پیوندهای صنعت و کشاورزی نیز ضعیف است. «خریدهای

کشاورزی از صنعت ۱۵ درصدی داده‌های آن را تشکیل می‌دهد، در حالی که صنعت حدود ۳۰ درصد از احتیاجات خود را از محل کشاورزی داخلی خریداری می‌کند. پیوند رو به پیش با کشاورزی بسیار ضعیف است؛ صنعت داده‌هایی را که برای رشد کشاورزی ضروری است در اختیار آن نمی‌گذارد.» عدم گسترش این بازار روستایی که نیمی از جمعیت را در بر می‌گیرد، در درازمدت ترمز بزرگی در راه رشد اقتصادی آن است.»

منبع: فرد هالیدی، ایران، دیکتاتوری و توسعه، ترجمه محسن یلفانی و علی طلوع، تهران، انتشارات علم، ۱۳۵۸، صص ۱۲۱-۱۲۰

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/48214/داخلی-بازار-گسترش-عامل-ارضی-اصلاحات/>